

**UCHWAŁA NR 0007.V.64.2024
RADY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA**

z dnia 27 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz.1465 z późn.zm.), art. 4¹ ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 z późn.zm.) oraz art.10 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. , poz. 1939 z późn.zm.)

Rada Gminy Węgierska Górka uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Węgierska Górka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przewodniczący Rady
Gminy

Iwona Kopec

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok

Rozdział 1. WSTĘP

§ 1.

PODSTAWA OPRACOWANIA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Węgierska Górka na rok 2025 jest wynikiem obowiązków nałożonych ustawą z 17 grudnia 2021r. roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Tworzony jest na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) i określony w nim cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. Ustawy te nakładają na gminę prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy, a wspomniana wcześniej nowelizacja określa obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Znaczenie przeciwdziałania uzależnieniom podkreśla fakt, że profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Przeprowadzone ewaluacje poprzednich programów wskazują na zasadność kontynuacji działań w tym obszarze z rekomendacją wprowadzenia niezbędnych modyfikacji. Na te potrzeby odpowiada niniejszy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Węgierska Górka na rok 2025.

§ 2.

DIAGNOZA LOKALNYCH PROBLEMÓW, JAKO PUNKT WYJŚCIA DO OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

Punktem wyjścia do opracowania oraz monitorowania realizacji gminnych programów jest diagnoza problemów w zakresie alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Warto pamiętać, że zarówno na poziomie indywidualnym, jak i w skali całej społeczności problemy społeczne współwystępują ze sobą i układają się w charakterystyczne związki problemów. Niekiedy interwencja profilaktyczna zaplanowana dla ograniczenia występowania konkretnego problemu, ujęta w gminnym programie przyczynia się do rozwiązywania także innych problemów, np. ograniczenie spożycia alkoholu lub narkotyków może wpłynąć na poprawę sytuacji w zakresie życia rodzinnego i społecznego, w tym porządku publicznego.

Liczba mieszkańców w Gminie Węgierska Górka wg stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 14 743 mieszkańców, w tym 11 741 to osoby powyżej 18 roku życia. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła 48 rozmów motywacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu. Komisja wystąpiła z pięcioma wnioskami do Sądu Rejonowego w Żywcu o przymusowe leczenie odwykowe. Dobrowolne leczenie odwykowe w placówce zamkniętej poza terenem naszego powiatu podjęło 5 osób. Część osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjne została skierowana na leczenie odwykowe na dziennym oddziale odwykowym w Żywcu (OLU). Liczba pacjentów, którzy zgłosili się do Ośrodka Leczenia Uzależnień to 69 osób. Udzielono 383 porad indywidualnych (terapeutycznych i lekarskich), 292 porady grupowe, 300 osobodni w ramach Oddziału Dziennego Terapii Uzależnień. W 2023 roku ilość osób doprowadzonych z terenu Gminy Węgierska Górka do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej to 113 osób.

Gmina Węgierska Górka prowadzi Punkt Konsultacyjny dla mieszkańców, w ramach którego prowadzone są:

- a) konsultacje indywidualne dla osób mających problem z nadużywaniem substancji psychoaktywnych i uzależnionych,
- b) konsultacje indywidualne dla osób współuzależnionych - członków rodzin osób uzależnionych,
- c) konsultacje dla osób i rodzin, gdzie istnieje podejrzenie wystąpienia przemocy,
- d) poradnictwo, psychoedukacja oraz wsparcie przy interwencjach kryzysowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doświadczających przemocy domowej.

Uzależnienie od alkoholu oraz związane z nim problemy przekładające się na dysfunkcję rodzin są częstą przyczyną interwencji rodziny, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji czy też pedagoga szkolnego. Część dorosłych mieszkańców gminy nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego, jakim jest uzależnienie od alkoholu. Uzależnione osoby dorosłe rzadko chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu. Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Węgierska Górka prowadzony jest handel napojami alkoholowymi. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ważnych zezwoleń) w 2023 roku wynosiła 118 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (maksymalna ilość określona w uchwale Rady Gminy Węgierska Górka – to 160) oraz 43 punkty do spożycia w miejscu sprzedaży (limit określony w uchwale Rady Gminy – to 100).

Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach Programu odgrywa powołana zarządzeniem Wójta Gminy Węgierska Górka - Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. To właśnie na Komisji spoczywa między innymi obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Dane statystyczne w zakresie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wskazują na największy związek przemocy wewnątrzrodzinnej z używaniem alkoholu. Najczęściej są to formy przemocy fizycznej, ale także psychicznej i ekonomicznej. Zauważa się, że to właśnie seniorzy stanowią istotną grupę ofiar przemocy, co ma związek ze wzrostem przemocy ekonomicznej.

Na podstawie analizy ilościowej uczestnictwa w zajęciach o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz w obozach letnich prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty uprawnione, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku i o wolontariacie, że zajęcia te oraz wypoczynek letni cechuje wysoka skuteczność i efektywność w działaniu zapobiegania uzależnieniom.

Wszystkie z wyżej wymienione działania wpływają na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na wysokim poziomie i gwarantują profesjonalną pomoc mieszkańcom Gminy Węgierska Górka.

§ 3.

CELE PROGRAMU

Zgodnie z treścią ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej. W szczególności działania te obejmują tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspakajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i narkotyków, działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczenie dostępności do alkoholu i narkotyków, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom nadużywania alkoholu lub narkotyków i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

§ 4.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Jednostką odpowiedzialną za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy w Węgierskiej Górcie, który współpracować będzie w realizacji tego Programu z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górcie.

2. W zakresie wskazanym w programie zadania mogą być wykonywane przez podmioty zewnętrzne, z którymi Gmina będzie zawierała umowy/porozumienia na realizację w/w zadań.

§ 5.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Węgierska Górka, w tym:

- 1) osoby i rodziny doświadczające problemów alkoholowych oraz problemów związanych z narkotykami i narkomanią;
- 2) osoby uzależnione od alkoholu lub/i narkotyków oraz współuzależnione;
- 3) osoby dorosłe z grup ryzyka;
- 4) dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice i wychowawcy.

Rozdział 2.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

§ 6.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków:

1. Dofinansowanie działań poradni leczenia uzależnień: leczenie na dziennym oddziale odwykowym (terapię grupowe, terapię indywidualne).
2. Dofinansowanie działań Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym.
3. Współpraca z oddziałem detoksykacyjnym, świadczącym usługi dla mieszkańców z terenu naszej gminy polegających na odtruciu organizmu w stosunku do osób rozpoczynających leczenie w placówce leczenia uzależnień zamkniętej.
4. Finansowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, także dla osób współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy w rodzinie.
5. Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia.

§ 7.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1. Udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej osobom uzależnionym i ich rodzinom.
2. Podejmowanie działań zmierzających do zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu, narkotyków, do leczenia.
3. Kierowanie na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu lub od narkotyków, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych oraz działań dotyczących interwencji wymiaru sprawiedliwości w sprawach przemocy w rodzinie.
4. Działalność edukacyjna związana z przeciwdziałaniem przemocy domowej, udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy.
5. Współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Żywcu o podjęcie przymusowego leczenia odwykowego w placówce zamkniętej.

§ 8.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

1. Praca socjalna w postaci interwencji kryzysowej i poradnictwa indywidualnego, rodzinnego w środowisku lokalnym wśród osób uzależnionych i ich rodzin dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
2. Udzielanie pomocy materialnej, finansowej lub rzeczowej.

§ 9.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, w szkołach i placówkach systemu oświaty w postaci warsztatów, programów edukacyjno- informacyjnych, spektakli teatralnych, szkoleń dla nauczycieli i rodziców, koncertów dla uczniów szkół podstawowych i średnich.

2. Sporządzenie diagnozy w zakresie występujących w szkołach i placówkach oświatowych czynników ryzyka i czynników chroniących, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, których specyfiką jest utrata kontroli nad zachowaniem czy czynnościami między innymi takimi jak: granie w gry hazardowe, korzystanie z mediów społecznościowych, czas spędzany w internecie, korzystanie z urządzeń mobilnych w placówkach oświatowych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

4. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości substancji uzależniających.

5. Współpraca z Policją w celu zapobiegania i przeciwdziałania rozpowszechnianiu narkotyków wśród dzieci i młodzieży.

6. Dofinansowanie prowadzenia zajęć w świetlicach opiekuńczych działających na terenie Gminy Węgierska Górka oraz zakupu niezbędnych materiałów do prowadzenia zajęć.

7. Przeprowadzanie cyklu zajęć dla dzieci i młodzieży ze szkół na terenie Gminy Węgierska Górka z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz zachowania w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia.

8. Dostosowanie świetlic klubów sportowych i świetlic klubów AA do prowadzenia zajęć (wyposażenie, zakup opału, materiałów programowych).

9. Dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach w świetlicach opiekuńczych.

§ 10.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, przemocy w rodzinie, w tym współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień:

1. Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami borykającymi się z uzależnieniami oraz zagrożonych patologiami społecznymi.

2. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży, przeprowadzenie imprez sportowo-rekreacyjnych, jako formy propagowania kultury fizycznej i zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień.

3. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości w miejscach publicznych poprzez umocnienie współpracy interdyscyplinarnej odpowiednich służb i instytucji.

§ 11.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

1. Podjęmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu przy współpracy z Policją osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.

2. Wykonywanie kontroli oraz wydawanie postanowień zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwale Rady Gminy Węgierska Górk.

§ 12.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej:

1. Współpraca z Klubem Integracji Społecznej działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górc.

2. Prowadzenie działań mających na celu pomoc w znalezieniu pracy.

3. Organizowanie prac społecznie użytecznych oraz staży dla osób bezrobotnych.

Rozdział 3.

FINANSOWANIE PROGRAMU

§ 13.

Środki finansowe

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Węgierska Górk, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Planowane środki na realizację Programu w 2025 r. to kwota 600 000,00 zł, w tym 12 000,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii.

§ 14.

Wynagrodzenia członków komisji

Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych potwierdzonych listami obecności przysługuje wynagrodzenie, za każde posiedzenie w wysokości brutto:

- a) Przewodniczący – 300,00 zł,
- b) Zastępca Przewodniczącego – 200,00 zł, a w razie nieobecności Przewodniczącego Komisji – 300 zł,
- c) Pozostali członkowie - 200,00 zł.